

Lo Somaten

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

Any XV

Reus, Dissapte 8 de Septiembre de 1900

Núm. 3.661

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals llibreries d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, l'itografia Mallofré, carrer Junquera, 6.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

Redacció y Administració

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, (PORXOS)

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes	Ptas. 1
En provincias trimestre	3'50
Extranjer y Ultramar	7
Anuncios, a preus convencionales.	

Farmacia Serra

12 ANYS

de continuadas curacions y d' una acceptació general, son las millors probas pera demostrar que

XAROP SERRA

es lo millor remey pera combatre per crónica y rebelde que sia tota classe de

TOS

La que pága més contribució de la província.

ACADEMIA FROEBELIANA

Baix l' advocació de Ntra. Sra. de Montserrat

Carrer de la Presó, núm. 22.

La Directora d' aquest Colegi docent posa en coneixement del públich que desde 'l primer de Septiembre próxim quedarán obertes las classes de 1.ª ensenyansa en sos tres graus de *parvuls*, *elemental* y *superior*, en quals seccions, especialment en la de *parvuls*, se seguirán ab tot rigorisme las teorías sustentadas per los emittents pedagogos Froebel y Lopez Catalán.

CLASSES ESPECIALS

LABORS: D' adorno, tapicería, brodats, etc., etc., baix la direcció de D.ª Emilia Domingo.—FRANCÉS: Professora, Mme. Goujard.—SOLFÈIX y PIANO: D. Ricardo Guinard.—DIBUIX y PINTURA: D. Ramon Casals.—CORTE: Modificació de figurins y montura de sombreros, D.ª Antonia Cabré.

Nota.—En lo referit Centre s' admeterán alumnos internes, mitj pensionistas y recomanadas ab subjecció al Reglament interior del mateix.—La Directora, **María Fabra**.

Secció doctrinal

Un pressagi

Es grave la noticia telegráfica de que 'l govern anglés ha presentat al espanyol una reclamació cominatoria, manifestant que si Espanya no correigia ben aviat l' abús que s' feya de sustraure cartas ab valors de las sacas de la correspondencia internacional, Inglaterra, per lo que a n' ella afecta en dit servey, se veuria precisada a enviar un delegat de policia que custodiés dita correspondencia fins a Portugal.

Y diem que s' grave 'l fet, no tant per la causa vergonyosa que ha ocasionat semblant reclamació, ab tot y esser molt deshonorable pera Espanya, com pel precedent que aixó implica, puig miris lo cas com se vulgui, sempre 'l seu fonde es una amensassa d' intervenció directa a n' els assumptos que en tota Nació independent son de la incumbencia exclusiva de la administració interior de cada país; y quan un govern diu lo que ha dit a n' el espanyol lo govern anglés, resta ben demostrat per tal fet que 'l respecte a la independència d' Espanya te uns fonaments tant febles, que si ab motiu de la dita sustracció ja ha amensassat d' intervenir directament en los afers espanyols dins del propi territori, que és lo que faria si s' tractés d' interessos de més quantia?

Ab la mateixa facilitat que amensassa d' imposar un delegat seu en lo ram de Correus, podria demà disposar l' avans de tropas inglesas de Gibraltar pera intervenir en lo carril d' Algeciras ó ab un pretext qualsevol, puig tenint en compte que dit ferro-carril es d' una companyia inglesa y que molts dels terrenos de dita encontrada son propietat d' inglesos, res més senzill que hi hagi reclamacions molt sovint, las quals donarien pretext per dita intervenció. Y aquets exemples son encomanadissos, y si avuy malhauradament per Espanya se n' ha donat ja un cas, las altrás nacions no serien pás més escrupulosas que Inglaterra si aixís los hi convenia, tot lo qual constituheix un seriós perill pera Espanya.

Notém semblants fets ab gran cuydado, porque tenim por de que siguin lo comensament d' una política d' inmiscions en los assumptos privatis d' Espanya y que al cap y a la fi poden conduhir a més positivas conseqüencias.

¿Qué farán los governants pera afrontar semblants conflictes, que ben clarament se dibuixan a l' horitzó?

En comer y en rascar todo es cuspar, dihen vos-

tés a Madrid. Donchs, procurin que ni sens mengin ni ens gratin.

J. R.

La sardana

(Fragments del capítol III, vol. I de la *Historia del Ampurdán*.)

(ACABAMENT)

No es, no obstant, la sardana un ball d' origen grec. Acabo de citar un passatge d' Homer, y en ell se recorda que 'l chor lo formá en la vasta Creta Dédalo en temps llunyans; y s' ha de saber que Dédalo ó Daidalos, a qui 'l poeta atribuhí l' invent, personifica en l' historia, en eixos remots orogens en los quals un nom d' un personatge porta amaget lo nom de tot un poble, una de las rames turas ó camita, que fou llansada de Creta per Mines qui, a sa vegada simbolisa la dominació egipcio-fenicia obrintse pas en lo Mediterrani, després de la derrota dels pobles turcos per les Faraons. Eran finalment també pellegos antics las curetes, als quals Plini atribueix l' haver senyat a Piirro la dansa militar que portá després son nom, y esta ensenyansa parti també de Creta. No dech dir més pera que comprega que desde 'l moment tinch per turcos ó pellegichs antics, nostros balls del contrapás y la sardana.

Lo propósit requereix ara demostrar de quina manera lo ball ampurdanés era religiós, y que de la marxa del temps ó dels astres prengué los moviments.

De tal manera lo girar dels astres sospengué als pobles infants, que en los curs que no comprenían trobaren los ministeris de sos primers mitos; puix veyan aparéixer lo sol en Orient per caure en Occident y al-sarse de nou; eran las horas de la nit horas de tristess y opressió, ja que, apart del terror que portavan las tenebras, estas després se peblaren de monstras y fatulas encaminadas totes a pintar la desaparició del sol, ab los noms de Ossiris, Adonis, Apolo, y en figura d' un gentil mainyó morint en brases de sombras, ó dragons, ó d' un senglar en los atzars de misteriosa casera. D' altra manera la resurrecció venia descrita ab la suavitat y resplendor de l' alegre aurora, així que las horas del dia foran horas alegres en las quals lo sol divinizat feya, segons las primeres ideass astronómicas, sa grandíssima carrera per l' espay. En fi, las horas eran un cercle que trasava l' astre del dia d' Orient a Occident, y las estrelles innumerables girant al voltant de la polar en nits serenas. Y lo simbolisme passá al culte de Ossiris, quals sacerdots en Egipte hi há qui assegura que, girant al entora de sos alters, dansavan agafats de las mans; lo que degueran recordar los hebreus després del pas del Mar Roig, y quan, foses las joyas de sas mullers y forjat un vedell d' or, los trobá Moysés al baixar de la montanya. Per tot lo qual la mateixa paraula chor ó *choros*, en hebreu que qual de gent que s' alegra y dansa al so d' un instrument, significava també lo curs dels astres.

Per lo demés fou comú lo ball astronómich a las

antigues nacions d' indis, xinos y eslaus; los espartans lo coneixian ab lo nom d' *horvus* que vol dir *collar*, per la forma rodona de la dansa, y fins los mateixos ibers l' aprengueran en Assia, los etruschs y en resolució los Sardos (Sardans, Saritanau, anomenats pels egipcis) que posaren nom al que avuy encara se balla precisament en l' Ampurdá, Rosselló y Cerdanya, y en la vehina vila de Sardenya.

D' aquí he inferit en est tema no estudiat que las sardanas representan encara, puix han pres diverses influencias, l' idea originaria del curs dels astres y lo pas de las horas. Quan la música mou lo compás lentamente, es trista, planyívola, y lo semblant dels balladors grave; en eixa faysó entench quels compassos curts son las solitarias horas de la nit, en las quals lo deu ha desaparegut en las ombras, ó ha mort en lo fons dels boschs en la figura d' Adonis destrossat per una fera; y, quan als compassos curts succeheix la viva dels compassos llarchs, m' imagino que s' lo dia que s' apareix per las portas d' Orient, de modo que l' animació dels balladors recorda l' alegría que causava la resurrecció del deu ferit. Y, després d' aixó, no es per ventura lo cant del gall que dispersa las ombras, lo gall que a sa vegada simbolisa lo sol, l' alegre senyal del contrapunt que indica la segona part del ball? Y es d' advertir que s' important la circumstancia de que en eixa secció, després del contrapunt, los compassos may son curts, sinó llarchs y animats com las heras en que 'l sol se troba en l' horisó. En conclusió, donchs, la sardana curta, qual base de composició la forman vuyt ó setze compassos, que suman las vint y quatre horas del dia, y la llarga, sens que d' ells tinga número fixo, però conservant la divisió igual y lo ball idéntich, simbolisa le cercle de las horas, la roda del temps infatigable.

Un tant han modificat sa manera de ser las influencias posteriors, de manera que, si alguns vegada, y no es rar, apunta en la música del ball sardá una marxa que, arribant a ser héllica, se separa de lo natural y expressa altres sentiments oposats a la melancolia pastoril que l' ha inspirat, tingas per segur que s' intervenció celtica ó goda, puix d' aquets pobles escites feu l' ofici predilecta pels balls militars. Ells a Galicia com a Portugal, a Asturias com a Bretanya, anavan al combat cantant a compás, y en dias de repós se exercitaven en danses lleugeres segons los autors de l' antiquitat han recordat. Aquesta influencia medrá principalment a Cerdanya y Rosselló, mentras que en l' Ampurdá y en l' illa de Sardenya lo contacte ab etruschs y grechs apartá del ball nacional algunas particularitats semblants a la d' aixecar en l' ayre a las donas y la de fer caure ab la punta del peu la gerra dels balladors, fent un arriscat sal que a Sardenya se coneix ab lo nom significatiu de *camada grossa*: tot asó en rncort de reptas y senyals de triomf que ja en las sardanas del Ampurdá son completament desconegudes.

Portaren aqueix mateix caràcter héllich los gets ab sas danses circulars que tenían molta semblansa ab la pírrica dels grechs; y es opinió que de l' Assia aprengueran ab ellas lo culte al foc, ja que 'n lo selctici d' istiu ó del equinocci se reunían per formar sas danses y cantar entorn de grans fogueras. Tenim encara que Wilkinson dona comta de la dansa rodada dels egipcis brandent a compás las armas) decididament per celta ó escita l' influencia héllica que reberan las sardanas.

En los primers segias de la nova era las *rondas* sagradas, filles de las danses circulars ó orbiculars dels vells cultos, se ballaven en las iglesias cristians no menys que al devant de las professons. A principis d' aquest segle quelcom d' asó debía ser la sardana dels sacerdots y escolans en l' iglesia de Figueras lo dia de Nadal y las danses que figuren en las professons del Ampurdá com en las de Corpus de Seville, confirmadas per xaris papas, en las quals ballan los *scites* que son noys del chor de la Catedral en lo número que indica son titol, y també en Palencia per una quadrilla de 12 noys; curiosa cerimonia d' origen egipci que formá part de la liturgia y quel P. Jesuista Lerramendi, per esser també usada dels baschs, s' esforzá en defensar ab la Biblia a la mà, elegent l' exemple de Da-

vid, que honrà el Senyor ballar ab totes sas forses de-
vant del Arca.

Y veus aquí com en una dansa se troba la vida de tot un poble ab sos trastorns é influencias en lo curs dels segles; y com ella es per asó una página de l' historia, de modo que mereix especial estudi en lo present llibre, perquè la ciencia de l' historia per cert no hi há que buscarla tant sols, com entenen alguns esperits pobres, en lápidas y pergamins rosegats pel temps ó en lo dubtós encuny de monedas velles.

Quánt major exemple no mostran á la consideració aquestas costums que viuen al través de tots los tropells y marxan sens que sían arrebassadas per la furia dels segles!

Com en temps en las naus sardas corrian de las costas de Catalunya á las del golf de Lyó, y del Rosselló á l' illa de Sardenya, donant nom á aquets mars més vehins, la sardana no ha parat de rodar, com la roda del temps que simbolisa, aixís en las montanyas sardas de la Gallurra, com en las valls piranenques aixís á l' ombra dels marlets dels indómits comptes d' Empurias, com sota 'ls murs destrosats á Gerona per las bombas de Bonapart, encara que sobra las terras del poble sardo, germá major dels de rassa catalana, tiranen sorts los sobirans de la terra com sobre la túnica de Jesuorist.

Sardenya, terra dels grans dolors y de las grans esperansas, exclama Libri al abandonarla en 1875, avuy reduhida de sa antiga y fera independència, se troba baix lo domini dels italians, per un miracle de la diplomacia de Utrech y per l' ineptitud de Felip V. Ee abandona lo viatger sas costas sens alabar la rarsa de sas costums, sens admirar aqueix poble esquerp y noble, hospitalari y fer, alborotat encara per la lleivor d' antigas discordias; que baixa encara de sas montanyas cobert lo cap ab la barretina vermella y curta dels ampurdanesos é negre com la dels nostres mariners; que en sas plassas públicas forma 'l grandíós cercle en lo qual tots s' estreyan y giran y marxant seris y acompassats al só d' una música no italiana, ab la regularitat y aplom dels segles que 's burlian de tots los poderosos de la terra.

Y á l' altra part de mar se troba la Cerdanya dividida y 'l Rosselló també llensat de sa casa payral per altra injusticia humana, y així mateix lo francés, tant extranger allí com l' italiá á Sardenya, contempla als catalans francesos agafats de las mans y donant voltes al só d' una música extranya y moltas vegades al ritme d' un cant inspirat contra 'l mateix Lluís XIV.

La tradició sura sens enfonsarse may en tants y tant grans cambis polítichs. Cada any las tullas esmortuhidas surten de las boscurias y rodan al buf prepotent y el chor de la tramontana en la plana ampurdanesa; cada any imitan formant cercles una densa que als horas termina á las tristas notas d' una música que s' extingeix... en tant que 'l Pirineu ha perdut lo compte dels sigles, pobles y dominacions que han transcorregut.

JOSEPH PELLA Y FORGAS.

En defensa de las aurenetas

Dintre poch temps, á la tardor, comensarà la emigració de las aurenetas, aquets inteligents animalons tan útils á la humanitat com perseguits, al menes en tot aquest trós de costa catalana, comprás de desde 'ls rocáms de Garraf fins á Selou, ahont trebariam á cents los paranyes disposats á cassar tan hermosas aus á son pás en busca d' altres paissos mes calents que 'l nostre ahont passar la invernada.

Cada any hem clamet contra la barbaritat, y devém dir, per lo qua respecta á nostra vila, que han sigut alguns los alcaldes que 'ns han escoltat y han perseguit aquí la venda de las aurenetas mortas que 'n restalleras son portadas á la plassa mercat, procedents en sa major part del vehí poble de Calefell; devent consignar que s' han distingit en dita persecució l' actual Alcalde y son antecessor senyor Serra, lo que ha fet que d' alguns anys á aquesta part, las aurenetas mortas que han sigut portadas á vendre á nostra plassa, ha sigut fentho claudestinement, poig les agutzils del municipi tenian ordres de decomisar las que trobessin, ordres que no duptém seran reiteradas enguany pel senyor Antich.

Aquí á Espanya fa alguns anys que 's sancioná una ley de protecció als aucells, la que, com tetas las sevas similars que nostros governants dictan, un cop publicada y comentada y alabada... al cuarto dels mals andressos, sense que ningú s' en cuydi de ferla cumplir, quedant tot de la mateixa conformitat d' avans, y existeixen los mateixos paranyes á la vora de marina, y 's paran las mateixas trampas al interior.

Si aixís com se tracta de la persecució de cassadors d' aucells auxiliars y protectors de la agricultura, se tractés de la persecució de contribuyents que no paguessin la contribució, ja seria altre cosa. A las presons de Barcelona donarán informes.

Y torném á las aurenetas, que parlant d' ellas hi ha cuydado que 'ns entrevanquém. Donchs, sí; á Fransa, aquesta nació tant atrassadota, que ne sab fer altre cosa que Exposicions Universals y que si be té una gran y potent marina militar, en cambi no té mes que un trist torero y encara de secó, Mr. Robert, que hasta poria bigoti, mentres nosaltres ne tenim á centenars, Fransa, dich, també té una ley que prohibeix la cassa de las aurenetas, com també la d' altres aucells, y un ministre d' Agricultura, Mr. Dupuy, que es un gran propietari agricultor, com nosaltres també tenim lo corresponent ministre d' Agricultura, lo senyor Gasset, que es propietari... de un gran periódich rotatiu, «El Imparcial». Donchs, bé; lo ministre

francés ha sapigut que en la regió del Mitj-dia de Fransa, s' hi feya una considerable destrucció d' aurenetas en l' época de son pas, y 'l Ministre, que sap los perjudicis que aixó causa á la agricultura, ha dirigit una enérgica circular acortadíssima als prefectes encaminada á tallar tal transgressió de la ley.

Diu aixís la circular: «De informacions rebudas, resulta que en tota la regió del Mitj-dia de Fransa, desde 'ls Alpes al Océa, s' hi fa una considerable destrucció d' aurenetas en lo moment de son pás.

La utilitat incontestable d' aquets aucells deuria bastar pera protegirlos entre aquestas matansas que amenassen hasta l' existencia de l' especie. Dauria saberse que las aurenetas prestan senyalats serveys, tant en las ciutats com en los camps.

Durant lo die, cassan los petits insectes: dípteros, lipídopteros, neurópteros, etc., qual propagació limitan.

L' aureneta no sols es utilíssima desde 'l punt de vista agrícola en un país de cultiu intensiu, allí ahont los camps y jardins favoreixen la multiplicació dels insectes, sino també desde 'l punt de vista de la higiene, destruint los mosquits y las moscas, que propagan diferents enfermetats produhidas per los microbis.

La destrucció de las aurenetas, com la d' altres aucells, está ja prohibida per la ley de cassa. No obstant, si aquestas observacions no semblassin prou precisas, convindrà modificarlas pera fer la ley més rigurosa.

Vos prego, donchs, senyer prefecte, que m' enviheu vostras observacions sobre aquest particular y que vigileu pera que 'ls tribunals estigan alerta sobre qualsevol transgressió referent á la ley de cassa.»

Que 'n deu tenir poca de feya 'l Ministre d' Agricultura de Fransa quan se cuyda d' una cose tan petita com son las aurenetas, y 's preocupa de si l' especie pot desaparèixer. Lo nostre Gasset no s' en ocupa de tals petitesas, s' embranca ab cosas més gegantinas, en fer canals pera reger las terras. D' aquí quinze dias ó tres setmanas á tot estirar, los pagesos de las ressecas planurias de Castella se podrán ben riure dels nuvois, y acabarán las angunias que ara tenen per si plou ó si no plou. En Gasset ja 'ls hi haurá fet uns quants canals.

Ves si tenint entre mans un projecte tan grandíós ha de fer com lo Ministre de Fransa, preocuparse per las aurenetas.

Per alguna cosa en Gasset, á més de Ministre, es propietari del periódich de *mayor circulación*, sine del mon, del seu carrer.

La guerra del Transvaal

Estavam en lo cert quan asseguravam que totas aquellas negociacions que s' atribuhian á Glober pera rendirse á Baden Powell devian ser, quan menos, lo producte d' una fantástica invenció ó d' una exageració tan infundada com totas las que brotan de la pluma dels corresponsals inglesos, que tenen lo privilegi de monopolisar lo cable á cambi de bombos sistemátichs y anuncis satisfactoris.

Noticias recents suposan á Baden Powell en marxa cap á Capetown; pero al cap de cinch ó sis dias d' haverse anunciat com imminent la capitulació de Glober, cap referencia ha vingut á confirmar aquella presunció, y quan Baden Powell se retira del teatre d' operacions sense que Glober l' acompañi en calitat de presoner, hi ha que deduhir que 'l quefe boer no es dels que s' intimidan tan fàcilment, y encara cab suposar si seria 'l mateix Baden Powell lo qui estigué en perill de caure en mans de Glober, y las negociacions tenian, per lo tant, un objecte completament contrari al que s' indicava.

Y res tindria d' inverosímil aquesta última suposició, donchs segons informes del propi lord Roberts, un destacament de Caballeria colonial, que realisá una marxa desde Zeerust á Krugersdorp, havia recorregut un territori sumament hostil, tenint molts topaments ab los boers y sufrint unas 60 baixas, número bastant regular pera un destacament, encorqe es de creure que las baixas fossin més numerosas y las dificultats arribessin á constituhir veredaders descalabres. Y com al mateix temps los inglesos portavan la pitjor part en un combat lliurat al Sur de Krugersdorp, y aquets fets s' han desenrotllat sobre 'l mateix terreny en que Baden Powell tingué son topament ab Glober, sembla natural deduhir que no están los boers d' aquella sona en tan bona disposició de sometres, com semblava dependres de la noticia relativa á la saposada capitulació de Glober.

De nou los comandos perteneixents á la divisió boer de Dewet constituheixen la preocupació dels inglesos; ja 'ls han vist aquets possessionats d' una serie de montanyas y en actitut amenassadora; la figura del habilíssim capdill boer segueix sent lo *coco* dels generals británichs, y las consellas propias de la guerra deuen haver elevat ja al general orangista á la categoria de fantasma, contra 'l qual es imposible lluytar en bonas condiciones.

Tant al Nört com al Sur de Pretoria algunas partidas republicanas realisan actes de presencia que tenen sobressaltats als inglesos, donchs temen aquets que la aparició d' aquestas partidas sia precursora d' un súbit atach á la capital, y no están tan abundants de tropas que en tal cas puguin tenir la seguritat d' evitar algún desastre que se 'l hi vingui demunt.

Per últim: lo generalíssim británich anuncia també oficialment que 'l general Buller en sa marxa sobre Lydenburg ha trobat una forta posició enemiga massa extensa pera ser envoltada, haventli tingut

que enviar reforços. (Será aixó l' anunci d' un nou descalabre dels inglesos? En tot cas queda confirmat quant deyem en los últims dias sobre las dificultats que trobarian los británichs al intentar un nou avans sobre las líneas que ocupan las forses boers de Botha.

Sessió del Ajuntament

Baix la presidencia del tinent d' Alcalde D. Emili Briansó y ab asistencia dels regidors senyors Navas, Pallejà, Jordana, Artés, Vergés, Güell y Oliva, se celebrá ahir tarde la de segona convocatoria corresponent á la present setmana.

Se llegí y aprobá l' acta de la anterior. S' enterá l' Ajuntament d' un ofici invitació pera assistir á las funciones religioses que com de costum se celebrarán demá á Misericordia.

Se doná coneixement de la vacante de porteria que per mort del que la desempenyava ha quedat al Institut.

Se llegí un expedient de la comissió mixta de reclutament declarant redimits á metállich als germans Calaf.

Lo Butlletí Oficial no porta res que interesi á la Corporació.

Passá á la comissió d' Hisenda una sollicitud de la Vinda del que fou porter del Institut, reclamant una subvenció de 20 ptas. mensuals atesos los serveys que prestá 'l seu marit y l' estat de pobresa y impossibilitat en que ha quedat.

Entrá á discussió 'l dictámen de la societat «El Círculo», que en la passada quedá per vuit dias sobre la taula y passat á votació fou aprobat per sis votos contra dos.

S' aprobaren varis comptes de particulars contra l' Ajuntament y ab aixó doná fi lo despaig ordinari, acabant la sessió enterante l' Ajuntament d' una deixa de 1,000 duros que s' trobá en lo testament del malagnanyet patrioi D. Lluís Quer, quina cantitat s' ha de repartir en parts iguals á la Casa de Caritat y Hospital Civil, més com tal deixa havia de ser cobrada en lo transcurs de cinch anys la senyera Vinda de Quer comunicá á la Excm. corporació que no tenia inconvenient en donarla tota en un sol any, haventse acordat agrahir tal finesa y donar las gracias á la familia Quer.

CRÓNICA

A las quatre d' aquesta tarde tindrà lloch á la important vila de Cambrils l' oportunament anunciat meeting de propaganda catalanista, organiat per valiosas personas d' aquesta provincia y aprobat y presidit per la Junta de la «Unió Catalanista» y en quin important acte hi pendrán part varis companys de canalla d' aquesta ciutat, Tarragona, Barcelona, Sabadell y altras poblacions catalanas.

Lo lloch hont den celebrarse estará artísticament adornat ab escuts y banderas catalanas.

Las noticias que dels pobles comarcans tenim aprop de lo que pensan sobre aqueix meeting ne poden ser més falagueras, fent esperar que 's veurá molt animat.

A las vuit del matí d' ahir després d' haver sostingut llarges disputas dos empleats de la brigada de llimpia pública d' aquesta ciutat, vingueren á las mans y d' aquestas á las armas, causant un dels contendents anomenat Francesch Sans (Xato del Mells) tres feridas de gravetat á l' altre anomenat Anton Ribas Gomez.

Lo fet ocorregué al camí anomenat del Burgaret y sembla que fou motivat per volguer carregar un primer que l' altre lo carro que cada hñ conduhía.

Lo ferit fou portat al hospital, sens esperansas de vida, essent conduhit á la presó l' agressor. Aquest solzament conta 19 anys d' edat.

Fugint de la insoportable zefagor que segueix fent y aprofitant las dos festas successivas en que 'ns trobém, serán molts los vehins d' aquesta ciutat que avuy y demá surtin com de costum á passar lo dia al camp.

Avuy apareixerá lo número 6 del setmanari catalanista «Lo Camp de Tarragona», ab lo següent sumari:

11 de Septiembre.—Voila l' ennemi.—Que sían catalans.—Las malas lecturas.—Das fantasias.—Crónica regionalista.—Comentarios.—Notas d' art.—Novas.

Com es costum establerta en nostra publicació quan nos trobém ab dos festas seguidas, demá publicarem mitj número, en quina, á serhi e temps, procurarem dir algo del resultat del meeting que aqueixa tarde tindrà lloch al vehí poble de Cambrils.

Lo recadut en lo dia d'ahir en la Administració de consums per diferents especies puja á la quantitat de 830'04 pessetas.

Nos diuben de Cambrils que actualment se cotiben las avellanás á trenta dos pessetas la cuartera, per lo que aquells pagesos se mostran molt satisfets, á pesar de sentir no hagi sigut la collita tan abundant com l'any passat.

Demá diumenge, tindrán lloch á la encisera vila de Blanes, unes grans festes en honor del melaguanyat blanch, lo distingit folklorista y historiador d'aquella vila, en Joseph Certils y Vieta.

Per iniciativa de la Agrupació Catalanista d'aquella vila se colocará en la casa abent va neixer aquell distingit catalanista una lápida commemorativa del seu naixement, y per la nit se celebrará en lo teatre del senyor Vila una solemne vetllada necrológica, á la que hi pendrán part valiosos elements del catalanisme y en la que s' llegirán sentidas poesias d'aquell fill de Blanes.

L'Ajuntament d'aquella vila, tenint en compte 'ls treballs historichs d'en Cortils y Vieta, donará 'l seu nom al herms passeig de la part del mar, que aquell dia estaré engalanat ab banderas y escuts de la terra, lo propi que 'l local abont s' hi celebrará l'esmentada vetllada.

Aquesta festa ens ompla de satisfacció puig es una senyal de que las nostras ideas van prenent carta de naturalesa per tots los encontorns de la nostra patria.

A Tarragona la verema experimentá ans d'ahir una llangera alta.

La negra se cotisá á 2'50 pessetas quinta y la blanca á 3.

Algunas casas de comers han comensat á adquirir varias partidas.

Se troba vacant lo càrrech de secretari del Ajuntament de Constantí, dotat ab l'haber anyal de 999 pessetas.

Secció oficial

Registre civil

del dia 7 de Septiembre de 1900

Naixements

Cap.

Matrimonis

Cap.

Defuncions

Joaquim Andrés Vallespi, 68 anys, Hospital Civil.

Secoló religiosa

Sant d'any.—La Nativitat de Ntra. Sra.

Santuari de Ntra. Sra. de Misericordia

Pera obsequiar á la Verge en festivitat del Dols Nom de Maria al disapte se cantaré la Salve á dos quarts de sis y seguidament solemnes Completas per la Rvnt. Comunitat de Sant Pere.

Al dia menge á dos quarts de deu se celebrará solemne Ofici ab sermó á càrrech del Rvat. Dr. D. Jaume Estebanell, Capellá de la Casa provincial de Caritat de Barcelona. A dos quarts de sis se cantaré lo Santíssim Rosari.

Las dos funcions acabarán ab lo besa-mens á la Sma. Verge y en los demés dias se celebrará lo santa Missa á les vuit.

Sant de demé.—Lo Dols Nom de Maria.

Anuncis particulars

Interessa molt

saber que en la ciutat de Barcelona y carrer de la Diputació, núm. 435, sucursal de A. Selvati Costanzi s' obran verdaders miracles en los malalts de mals venéreos en general y especialment sífilichs encarque sia la dolencia hereditaria.

Pera més detalls llegixis en 4.ª página **Miraculosos confits ó Injecció anti-venéreos y Roob anti-sífilich COSTANZI.**

INTERESSANT

Tots los amos de tallers de Ferreria d'obra negra de la ciutat de Reus, á sa clientela y al públich en general, los hi participan lo següent:

Desde 'l dia primer d' octubre próxim, fins al 31 de Mars de 1901 en los diumenges y demés dias festius entre setmana, tindrán sos tallers oberts pera poger ferrar desde las set del mati fins á las dotze del mitjdia, y desde 'l dia primer d' Abril al 31 de Septiembre s' obrirán á las sis del mati fins á las onze que es la hora de deixar la tasca los dependents.

Las setmanas en que hi hagi dos festes ó mes seguidas, en la segona no s' ferrará. Tampoch s' encendrà la fuganya pera fer cap treball en ella excepció de tenir que calentar alguna ferradura pera ferla venir ó ferrar á foch.

Així successivament anirán regint tots los anys veniders. Acordat á Reus lo dia 29 d' Agost de 1900. LA JUNTA.

Colegi de la Inmaculada Concepció

para senyoretas

á càrrech de D.ª Antonia Martórell de Falob
Aquest acreditat colegi inaugura lo 15 de Septiembre las classes de Plano, Dibuix, Pintura y Escultura y Francés. Ademés de la ensenyansa literaria y Labors en tota sa extensió, hi haurá un curs de *Lenceria* pera las senyoretas que desitgin aprendre la confecció de roba blanca. Totas las assignaturas se donarán per Professors competents. S' admeten pensionistas, mitj pensionistas y recomenadas.

Carrer de la Font, núm. 2.

Colegi de 1.ª y 2.ª ensenyansa

—Y—
Escola de Comers

DEL
INSTITUT DE REUS

Director espiritual

Rnt. Doctor D. RAMON MINGUELL

Están obertas las matrículas para la segona ensenyansa, Teneduría de Llibres, Francés, Ingles, Italiá, Carreteras Mercantils de Perit y Professor, tots los graus de la primera ensenyansa, Música, Dibuix y Gimnasia.

Nostra Escola de Comers es la única d'aquesta provincia, que per l' Excm. senyor Ministro d' Instrucción pública y Bellas Arts, te concedida comissió de exámens de la Escola Oficial de Comers de Barcelona.

Pera totas las ensenyansas s' admeten alumnos interns, mitj pensionistas, encarregats y externs.

Pera més detalls dirigirse á la Secretaría del Colegi.

Lo Director,

JOSEPH OLLÉ.

AVIS

La Camiseria de JOSEPH MARTORELL, s'ha trasladat del Arrabal Santa Anna, núm. 10, al carrer de Monterols, núm. 40.

Gran novetat en corbateria, géneros de punt botons y gemelos para camisas.

Se confeccionan calsetets, camisas, colls y punys.

Especialtat en la mida

COLEGI DE NTRA. SRA. DEL PILAR

DIRIGIT PER

D.ª Angela Maleras Fabregat

Desde 'l primer de Septiembre quedan obertas en dit colegi, establert en lo carrer de Santa Anna núm. 21, primer, las classes corresponents a la instrucció primaria, y superior, las de labors y las de Dibuix, Música y Francés. Clases especials de 8 á 9 del mati y de 12 á una de la tarde.

COLEGI DE 1.ª Y 2.ª ENSENYANSA

DE

NTRA. SRA. DE MISERICORDIA

DIRIGIT PER

D. Joseph Maria Domingo

Llicenciat en Ciéncias

Reus.—Arrabal alt de Jesús, 44.—Reus.

Lo dia primer de Juny doná principi un curs preparatori pera l' exámen d' ingrés indispensable als que desitjin cursar lo Batxillerat.

Durant l' istiu continuarán obertas las classes de Párvuls, Elemental Superior y las especials para Senyoretas de 8 á 9 y de 12 á 1.

Lo dia 15 del proxim Setembre s' obrirá la matrícula para las classes de 2.ª ensenyansa, comers, dibuix, pintura, gimnasia, solfeig y música vocal é instrumental; totas á càrrech de reputats Professors.

PASTILLAS # FONT

Cloro-Boro-Sodicas á la Cocalna y al Mentol

Son lo millor remey en las laringitis catarrals en general, amigdalitis y faringo-laringitis, tant exudativa com ulcerosa y granulosa; tos faringea, ronquera, afonia y en general en las inflamacions de la gola, etc.

Diposit general. Farmacia de A. SERRA.—REUS.

De venta en todas las bonas farmacias y principals droguerías.

CENTRO DE TRADUCCIONES

Escola de Teneduría, Francés, Inglés y demés estudios de Comers

DIRIGIDA PER

D. ZACARIAS HERRERO

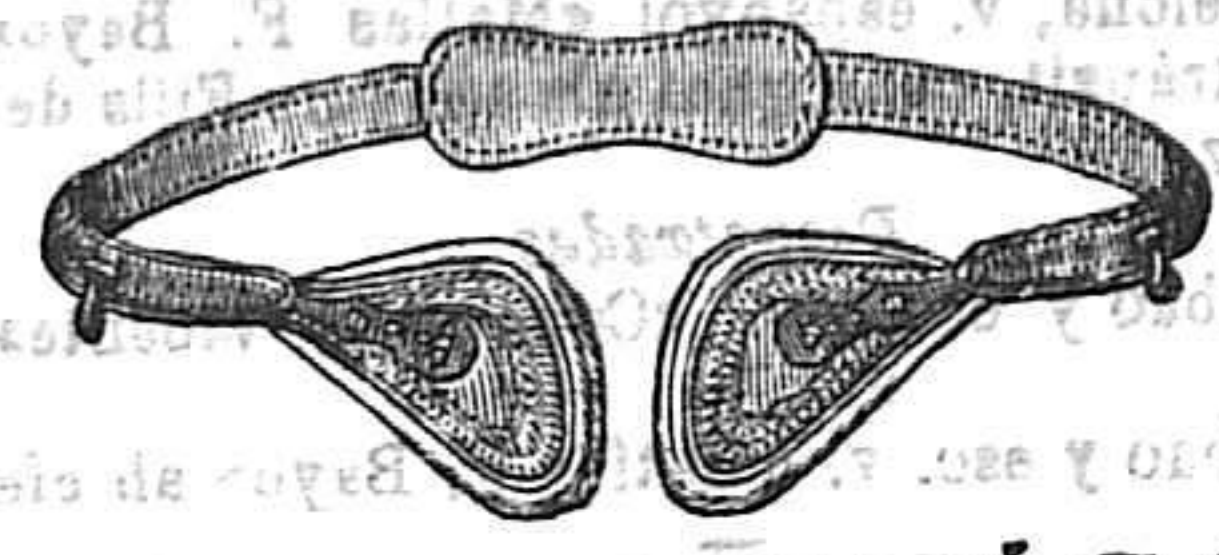
Graduat de la Escola Superior de Comers de Barcelona

MONTEROLS, 10, segon.—REUS.

Primera y única d' aquesta ciutat ab títol ó qual director pertaxi á la carrera y ab dedicació exclusiva á la ensenyansa mercantil.

Honoraris, cinch pessetas mensuals

Existeix també en lo Colegi la Sucursal del Seminari de Tarragona.
Director espiritual lo Rvnt. D. Pau Cesari.
Professor de Religió lo Rvnt. D. Joan Riús.
Los resultats en la ensenyansa son positius, la educació cristiana y 'l tracte ab los pensionistas es de familia, procurantlosi una alimentació abundant y nutritiva.
S' admeten pensionistas, mitj-pensionistas y externs.
Reus 27 de Maig de 1900.

IMPORTANTÍSSIM

als herniats (Trencats)

Lo que acredita á una casa de comers no son precisament las alabansas inusitadas ni 'l reclám de falsos mitits y certificats, medis molt empleats en las grans capitals; pero aquí, ahont tots nos coneixém, sols los fets ab sa incontrastable elocuencia assentan las reputacions; per aixó aquesta casa s' enorgulleix d' haver fet de cada comprador un parroquí y de cada parroquí un propagandista entusiasta.

Son molts los que han acudit á consultarme creguts d' estar herniats (trencats) y fet lo regoneixement s' han convensut de lo contrari.

La opinió dels senyors facultatius d' aquesta comarca respecte al meu establiment «La Creu Roja» y 'ls set anys de práctica en la casa Clausolles de Barcelona, son garantías que no olvida 'l públich.

Braguers de tota classe lo més práctic y modern pera la curació de las hernias

Especialtat en braguerets de cauchuc pera la completa y prompta curació dels tendres infants.

Elastichs omooplátics pera evitar lo carregament d' espalllas.

Faixas hipogástricas pera corregir la dilatació y abultació del ventre.

JOSEPH PUJOL

cirurgiá especialista en lo tractament de las hernias.

ESTABLIMENT LA CREU ROJA

PLASSA DE PRIM.—REUS

Telégramas

Madrid 7.

En lo primer Consell de ministros que s' celebrá ab la presidencia del senyor Silvela, lo general Azcárraga presentaré una relació formada per l' Administració militar, de tots los expedients no liquidats, pera que s' aprovi lo crédito necessari pera son pago.

—Lo senyor Silvela ha manifestat que l' Estat té 'l dret á terminar per son compte 'ls creners en construcció.

Lo general Lachambre diu que no ha dimitit.

—Aquet mati ha descarregat un fort temporal.

L' aygua ha caigut á botes y á barrals.

Lo temps segueix insegur.

Paris 7.

Lo «Manchester Guardian» he rebut un telegrama del seu corresponsal al Cap, dient que el general boer Dewet ha manifestat á una persona de Bloemfontein que está disposat á resistir fins al últim extrem ja que no hi ha res que 'l lligui á la terra, més que la patria, ja que 'ls seus fills han mort á la guerra y la seva muller va morir de tristesa.

Secoló comercial

MOVIMENT DEL PORT DE TARRAGONA

Entradas del día 6

De Marsella y esc. v. espanyol «Cabo San Vicente», de 1.178 ts., ab efectes, consignat a D. Marián Peres.

De Barcelona, v. espanyol «Matias F. Bayo», de 856 ts., ab tránzit, consignat als senyors Fills de Benigno Lopez.

Despatxadas

Pera Bilbao y esc., v. «Cabo San Vicente», ab efectes.

Pera Bilbao y esc. v. «Matias F. Bayo» ab efectes.

Bolsi de Reus

CARRER MONTEROLS, 27.

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde d'ahir.

Interior	74'15	Cubas del 86	87'87
Colonial		Cubas del 90	73'43
Orenses	24'15	Amortisable	93'25
Norts	57'45	Ob. 5 p ^s Almansa	99'75
Alicants	84'	Id. 3 p ^s Fransas	52'62
Filipinas			

PARIS

Exterior 73'60 Interior 74'15

MADRID

Paris 29'50 Londres 32'57

Se reben ordres pera operacions de Bolsa Compra y venta al contat de tota classe de valors cotisables de

Bolsa. Descompte de cupons y compra de monedas de tots los paissos.

J. Marsans Rot

Representant, Joaquim Sociats

CARRER SANTA ANNA, 26.

Cotisació a Barcelona a las 4 de la tarde del dia d'ahir.

Interior	74'15	Aduanas	
Amortisable 5 0/0	93'25	Norts	57'40
Colonial		Alicants	84'20
Cubas 1886	87'87	Orenses	24'25
Cubas 1890	73'37	Obs. 6 Fransas	96'
Filipinas	92'50	Id. 3 0/0 id.	52'62
Exterior Paris	73'70	Id. Almansa 3 0/0	

GIROS

Paris 29'50 Londres 32'57

Ordres de Bolsa pera Barcelona, Madrid y Paris.

Compra y venta al contat de tota classe de valors.

Descompte de cupons.—Compra de monedas d'or y bitllets de tots los paissos.—Giros sobre Barcelona y Madrid.

Cambis corrents

en lo dia d'ahir donats per la Junta Sindical del Col. legi de Corredors de Comerç de la «pulsu» de Reus.

CAMBIS EXTRANJERS

	Ops.	Diner.	Paper.
Londres 90 dias fetxa.		32'05	
> 8 dias vista	32'41		
> vista			
Paris 8 dias vista			
> vista		28'90	
Marsella 90 dias fetxa			
Hamburg			

VALORS LOCALS

	DINER	PAPER	OPER.
ACCIONS	Ptas.	Ptas.	
Gas Reusense.		675	
Industrial Farinera		675	
Banch de Reus de Descomptes y Prestams		700	
Manufacturera de Algodón		150	
C. Reusense de Tránvias		25	
C. Reusense de Tránvias privilegiadas 5 per 100		300	350

Institut de 2.ª ensenyansa de Reus

La matrícula ordinaria pera 'l próxim curs académich de 1900 a 1901 quedarà oberta en la Secretaria d'aquest Institut desde 'l 1 al 30 del mes de Septiembre de 9 a 12 del matí.

Lo periodo de matrícula extraordinaria comprendrá desde 'l 1 al 31 d' Octubre d'aquest any, devent los alumnos satifer dobles drets dels que corresponen pera la matrícula ordinaria.

Pera ser admés a cursar la segona ensenyansa deuen justificar haver cumplert deu anys de edat, presentaran la cédula personal al inscriures en la matrícula.

Los exámens de grau, d' assignatures é ingrés se verificarán desde 'l primer del próxim mes de Septiembre, anunciante per lo Secretari dels tribunals respectius en lo tablero d'edictes del Establiment las horas y locals en que tindrán lloch.

Lo que d'ordre del M. I. Sr. Vice-Director s'ha fet públich pera coneixement dels interessats.
Reus 25 de Agost de 1900.—Lo Secretari, Joan de Dios Carreras.

Interessant als viticultors

CARTILLA RÚSTICA

PERA US DEL CULTIVADOR

DE LA

VINYA AMERICANA

PUBLICADA

Per la Redacció de «El Labriego»

Vista la bona acollida que ha merecut la primera edició d'aquesta CARTILLA RÚSTICA impresa en idioma catalá, tota vegada que s'veg agotada en un breu espay de temps, la Redacció de «El Labriego» cregue convenient procedir a sa reimpressió al castellá, degudament aumentada.

Dita CARTILLA la forma un volúmen en 8.ª major de 440 páginas y s' ven al preu de 6 rals l' exemplar en aquesta impremta.

LLIBRES

Poesias, de D. Eugeni Mata y Mirons.—Una pesseta, 1 tomo.

Rosari del cor, poesias de D. Francisco Gras y Elias.—Dues pessetas, lo tomo.

Se venen en l' Imprempta d'aquest diari.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens

que regirá desde 13 de Setembre 1900

SORTIDAS DE REUS.—Matí: 4'10, 5'45, 9'00.— Tarde: 12'35, 2'32, 3'56, 5'20 y 6'44.

SORTIDAS DE SALOU.—Matí: 4'56, 7'21 y 10'49.— Tarde: 1'45, 3'15, 4'39 y 6'03.—Nit: 7'25.

Reus 26 d' Agost de 1900.

Imp. Celestino Ferrando, Plassa de la Constitució, 7.

MIRACULOSOS CONFITS COSTANZI

O INJECCIÓ ANTIVENÉREOS Y ROOB ANTISIFILITICH

No poch envejosos sufren grandement per lo favor cada dia més creixent que mereixen del públich de totas nacions los Remeds Costanzi, que han curat mils de malalts de venéreo y sífilis encare sent sos mals crónichs de més de 20 anys.

Dits medicaments son d'efecte tan maravellós pera 'ls estreñiments uretrals, que en 20 ó 30 dias están totalment curats, evitant ademés las perillosas candelillas. En dos ó tres dias será racionalment curada la purgació recent y en cinch ó sis dias la crónica y gota militar. Inmillorable pera las úlceras y fluis blanch de las donas, arenillas y catarros de la vejiga, escozores uretrals, calculs, retencions d'orina y demés infeccions genito urinarias y especialment la sífilis encare que sta hereditaria. Pera la curació de la sífilis, lo Roob ha donat probas patents d'una superioritat incontestable sobre tots los antisifilitichs fins ara coneguts, perque es l'únic que no conté loduro de Potasio ni cap sustancia Mercurial. Per lo contrari, la missió del Roob estriba precisament en contrarrestar los efectos de tals sustancias, tan desastrosos pera la salut, ja que com es sabut causan malalties no molt fáicils de curar. Lo Roob te ademés la ventatja de poderse usar ab profit en cualsevol mes del any. Als incrédols se 'ls hi admet lo pago una vegada curats, previ lo tracte especial y exclusiu ab l'inventor. Carrer Diputació, 435, Barcelona.— Preu de la Injecció Costanzi, pessetas 4. Preu dels Confits antivenéreos pera quins no vulguin usar inyecciones, pesseta 5. Roob antisifilitich, lo Frasco, pessetas 4. Pera provincias afegir pessetas 1'60. Dits medicaments están de venta en totas las Farmacias. A Reus en la Farmacia de D. Anton Serra, Arrabal de Santa Anna, 80, en la del Dr. Carpa y en la Droguería de D. Francisco Freixa Plassa de Prim, 1.

Societat general de transports marítims a vapor de Marsella

Serveys del mes de Agost de 1900

Línea directa pera 'l Rio de la Plata

Sortiran de Barcelona directament pera Montevideo y Buenos-Aires los magnífichs y rápids vapors francesos

lo dia 11 de Septiembre lo vapor

«Alsace»

ALTAS

Y BAIAS

para la contribucló

Se 'n venen en la Imprempta d'aquest diari.

Servey dels trens de viatjers

Dej Mora a Reus

SORTIDA		ARRIBADA
4'19 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	7'54 m.
5'45 m.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	7'01 m.
8'44 m.	tren mercancias cotxes de 2.ª y 3.ª classe	12'31 t.
14'02 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'53 t.
5'23 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	8'48 n.

De Reus a Mora

SORTIDA		ARRIBADA
7'01 m.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	9'49 m.
4'26 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	3'14 t.
3'28 t.	tren de mercancias ab cotxes de 3.ª classe	6'29 t.
7'03 n.	tren de id. ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	10'06 n.
9'23 n.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	10'31 n.

De Reus a Barcelona

SORTIDA		ARRIBADA
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe (1)	8'22 m. Línea Vilanova
4'43 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	9'44 m. Vilafranca
7'09 m.	tren exprés ab cotxes de primera classe	9'24 m.
4'01 t.	tren de mercancias ab cotxes 2.ª y 3.ª classe	7'34 n.
4'59 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	5'08 t.
6'35 t.	tren mixte ab cotxes de 2.ª classe (2)	10'13 n.

De Barcelona a Reus

SORTIDA		ARRIBADA
5'25 m.	tren mixte ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe (3)	10'17 m. Línea Vilafranca
9'54 m.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	1'01 t.
44'45 m.	tren mercancias ab cotxes de 2.ª y 3.ª classe	6'35 t.
4'55 t.	tren correo ab cotxes de 1.ª 2.ª y 3.ª classe	5'34 t.
7'02 t.	tren exprés ab cotxes de 1.ª classe	9'45 n.

Reus 1 de Juliol de 1899.

- (1) Trashedort a Sant Vicens.
- (2) Idem a Roda y Sant Vicens.
- (3) Idem a Sant Vicens y Roda.

LLET PURA DE VACA

VACAS SUISSAS

Hort de Pau Abelló

Se ven al carrer primer del Roser núm. 4.